

Pani profesorke Marte Dobrotkovej k významnému životnému jubileu

Čas, ten jediný spravodlivý merač prekvapí, presnejšie skôr zaskočí aj historikov tým, že si sotva plne uvedomíme hodnotu a konkrétnosť chvíle. Prekvapil aj tých, ktorí poznajú a často sa stretávajú s pani profesorkou Martou Dobrotkovou, dnes už čerstvou 70-tničkou.

Prekvapilo ma, ako aj mnohých jej známych, že táto realita je už historickým faktom, ktorý netreba sofistikovane interpretovať. Druhé prekvapenie bolo, keď ma oslovil terajší šéfredaktor Historického zborníka MS s prosbou o príhovor pri príležitosti tohto jubilea. Najprv som síce namietal, že som nebol jej priamym učiteľom na UK, ani nikdy priamym kolegom, ale v posledných desaťročiach častým, reálnym kolegom a priateľom pri mnohých príležitostiach, o ktorých bude ešte reč. Napokon som súhlasil z úcty k jubilantke a k nášmu dobrému dlhoročnému priateľskému vzťahu. Môj príhovor bude skôr iný ako profesionálne vecný – taký o nej urobil naposledy pred desiatimi rokmi jeden z jej veľmi blízkych učiteľov prof. Richard Marsina (Historický zborník, roč. 24, č. 1-2, 2014, s. 244-245).

Naša jubilantka prežila dosiaľ pestrý a zaujímavý život. Ako vyštudovaná archi-várka si doplnila odborné vzdelanie na svojej alma mater ako interná doktorandka. Popri práci v archívoch pôsobila istý čas aj ako stredoškolská profesorka, neskôr ako pracovníčka v Ústave zahraničných Slovákov Matice slovenskej, ale aj ako archi-várka v našom ústrednom archíve a následne krátko aj ako ministerská radkyňa na Odbore archívniectva MV SR. A až napokon poslednou pracovnou príležitosťou bola univerzitná dráha na Trnavskej univerzite v Trnave. Tam prišla už ako skúsená odborníčka z praxe – archi-várka a historička a dostala sa do kolektívu vynikajúcich historikov a archi-várov ako boli – prof. Richard Marsina, prof. Vincent Sedlák, prof. Jozef Šimončíč a ďalší. V prostredí TU pokračoval aj jej ďalší odborný rast. Súvisel s budovaním odboru história, ktorá potrebovala nových ľudí na docentské a profesorské posty. Jubilantka tu využila svoje doterajšie odborné skúsenosti z poznania prostredia amerických Slovákov a vo svojich publikáciách sprístupňovala dosiaľ nepoznané úlohy a aktivity slovenských žien u našich krajanov v USA, čím priniesla nové témy do slovenskej historiografie. Viem to aj osobne posúdiť, lebo som bol pri jej akademických postupoch. Na univerzite ju kolegovia zapojili najprv do funkcií v senáte a neskôr aj do akademických funkcií. Dve funkčné obdobia úspešne viedla ako dekanka filozofickú fakultu, ktorá za jej pôsobenia výrazne napredovala. Zvyšovala sa jej personálna dobudovanosť, rozšírila sa nielen medzinárodná spolupráca, ale nadviazali sa aj bližšie kontakty s domácimi staršími VŠ na Slovensku. Z jednotlivých odborov na fakulte sa významne posilnili historické odbory – história, klasická archeológia, filológia a i., čím aj fakulta získavala na kredite v rámci fakúlt Trnavskej univerzity. Za jej pôsobenia a vďaka jej záujmu sa prehĺbila konkrétna spolupráca aj s Katedrou slovenských dejín FiFUK prostredníctvom prof. Jána Lukačku a prof. Jozefa Baďuríka. Popri výuke (prof. Lukačka) sme participovali a zúčastňovali

sa aj v rámci doktorandského štúdia ako členovia SOK v študijnom odbore slovenské dejiny, ďalej členstvom vo Vedeckej rade fakulty, ale aj vo Vedeckej rade TU, ale aj ako členovia komisií a oponenti pri kvalifikačných postupoch historikov. Spolupráca s pani profesorkou pokračuje dosiaľ.

Pri tejto príležitosti si dovoľím aj dve osobné spomienky s jubilantkou. Prvá je ešte staršieho dáta. Bolo to po jej úspešnej obhajobe kandidátskej dizertačnej práce (1988). Bol som vtedy jedným z oponentov jej dizertácie (*Štruktúra západoslovenských slobodných kráľovských miest v 18. storočí*). Ako býva zvykom, po úspešnej obhajobe sa konala malá oslava a na jej konci sme niekoľkí sedeli pri poháriku vína s čerstvou kandidátkou vied. Napokon sme pri stole na terase pod oknami bytu prof. Matúša Kučeru zostali len my dvaja. A aj tá chvíľka pri poslednom poháriku sa akosi predĺžila – dlhšie sme sa rozprávali – o jej školiteľke pani docentke Darine Lehotskej, niečo ešte o obhajovanej práci a ja som sa podozvedal veľa zaujímavého o problematike zahraničných Slovákov, na ktorej vtedy naša terajšia jubilantka pracovala. Možno povedať, že tam sme sa poznali bližšie a toto naše kolegiálne priateľstvo a vzájomná úcta pretrvali dodnes. Druhá spomienka je z mladšieho obdobia. Bolo to v jednu júnovú sobotu roku 2016. Oslavoval som vtedy 70-tku a pozval som si k nám do záhrady na Koziarku aj špeciálnych hostí – kolegov a priateľov. Za našu fakultu boli prítomní dekan prof. Jaroslav Šušol a za katedru prof. Ján Lukačka. Ďalej boli pozvaní kolegovia z Trnavy. Prof. R. Marsina sa pre nejakú záležitosť ospravedlnil a tak „delegáciu“ viedla pani dekanka prof. Marta Dobrotková. A treba dodať, že jej tím – bola silná zostava – tvorili ju dnes už všetko tamojší profesori: Mária Kohútová, Vladimír Rábik a Zuzana Lopatková. Oslava pri kotlíkovom gulášiku, ďalších grilovaných dobrotách a kvalitných vínkach z môjho archívu mala priam „historickú“ atmosféru – až takú, že sa nikomu nechcelo ísť domov. Aj tu nakoniec rozhodla pani dekanka – ide sa... ešteže rýchlikovú stanicu Bratislava-Vinohrady máme vzdialenú od nás len jeden kilometer. Aj takéto akcie prispievajú okrem iného k dobrým priateľským a kolegiálnym vzťahom.

Do ďalších rokov želim jubilantke pevné a dlhé zdravie, pohodu na univerzite, šťastie a radosť zo života v rodine.

Mnoga Mnoga Ljeta!

Jozef Baďurík